

Üstün Zekalılar ve Özel Yetenekliler

ÖZEL EĞİTİM

Kasım 2010®

Sunum Akışı

- Genel Giriş
- Örnek Video
- Üstün Zekalı ve Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri
- Çoklu Zeka Alanları
- Üstün Zekalılara ve Yeteneklilere Sunulan Eğitim Hizmetleri
- Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmenin Rolü
- Dünya'da ve Ülkemizde Durum
- Kaynakça

Bunları Biliyor muydunuz?

- Albert Einstein'ın geri zekalı olduğu için okuldan atıldığını...?
- Öğretmenleri Edison'u, hiçbir şey öğrenemeyecek kadar aptal bulduklarını...?
- Müzik öğretmeninin Beethoven'a; “**Besteci olması imkansız!**” dediğini..?
- Abraham Lincoln'un askere Yüzbaşı olarak başlayıp er olarak terhis edildiğini...?
- Lionel Messi'nin 11 yaşındayken doktorları tarafından büyüme hormonu yetersizliği teşhisi konulduğunu ve futbol oynayamayacağını söylediklerini...?

Zeka Nedir?

Bireyin gerek sorunları çözerken gerek çevreye uyum sağlarken var olan tüm yetenek ve becerilerini kullanması ile ortaya çıkan düzeydir.

Üstün Zeka Nedir?

Üstün zekalılar, geçerli ve güvenilir zekâ testlerinde sürekli olarak 130 ve daha yukarı zekâ bölümü (ZB) sağlayan; kendi yaşitlarından rastgele seçilmiş bir kümenin %98'inden üstün olanlara verilen addır.

Üstün Yetenek Nedir?

I. Özel Eğitim Konseyi'nde üstün yetenekliler; genel veya özel yetenekliler açısından yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği, konunun uzmanları tarafından belirlenmiş kişilerdir, şeklinde tanımlanmıştır(MEB, 1991).

Üstün Zekalı ve Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri

- ❖ Gelişimin tüm alanlarında yaşıtlarının ilerisindedirler.
- ❖ Erken yürür, erken konuşur, okumayı erken yaşta öğrenirler.
- ❖ Sürekli soru sorarlar, meraklıdırlar.
- ❖ Zihinsel ve fiziksel olarak büyük bir enerjiye sahiptirler.
- ❖ Öğrenme ve bilgiye sürekli açlık duyarlar.
- ❖ Çabuk öğrenme, kavrama ve akılda tutma özellikleri vardır.

Üstün Zekalı ve Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri

- ❖ İlgi alanları geniştir.
- ❖ Karmaşık problemler çözmekten hoşlanırlar.
- ❖ Sorumluluk duyguları kuvvetlidir.
- ❖ Gözlem güçleri vardır.
- ❖ Genelleme ve soyutlama yaparak bilgilerini başka alanlara aktarabilirler.
- ❖ Sebep-sonuç ilişkisine ilgi duyarlar.

Üstün Zekalı ve Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri

- ❖ Azimli ve sebatlıdırlar.
- ❖ Kendilerine güvenleri tamdır
- ❖ Espri yetenekleri vardır.
- ❖ Duyarlıdırlar, başkalarına karşı empati duyarlar.
- ❖ Güçlü bir konsantrasyona sahiptirler.
- ❖ Liderlik özellikleri vardır.
- ❖ Amaçlarına ulaşmaktan ve başarıdan zevk duyarlar.

Üstün Zekalı ve Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri

- ❖ Orijinal ve eleştirel düşünceye sahiptirler.
- ❖ Başkalarıyla kolayca işbirliği yaparlar.
- ❖ Alçak gönüllüdürler, başkalarına yardım etmekten hoşlanırlar.
- ❖ Çalışkandırlar.
- ❖ Yaratıcılık ve mucitlik özellikleri vardır.

Bu özellikler sadece üstün zekalı ve özel yetenekli çocuklarda bulunur.

Çoklu Zeka Alanları

- Sözel-Dilsel Zeka
- Mantıksal-Matematiksel Zeka
- Görsel-Uzaysal Zeka
- Müziksel-Ritmik Zeka
- Bedensel-Kinestetik Zeka
- Sosyal Zeka
- İçsel Zeka
- Doğacı Zeka

Üstün Zekalılara ve Yeteneklilere Sunulan Eğitim Hizmetleri

Üstün zekalı ve yetenekli bireyin tanılanıp değerlendirildikten ve potansiyeli belirlendikten sonra gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayacak eğitim programına ve hizmetine verilmelidir.

- Hızlandırma
- Gruplama
- Zenginleştirme

Hızlandırma

Çeşitli uyarlamalarla bir programın normal sürecinden daha önce tamamlanmasıdır. Okula erken başlama, sınıf atlama, ileride olduğu derslerde sınıf atlama, birkaç sınıf birleştirme, program süresinden daha kısa sürede tamamlama, kurslar alma ve seminerlere katılma gibi pek çok şekilde uygulanabilmektedir.

Gruplama

Gruplamanın, normal sınıflardaki üstün yetenekli öğrenciler için küme gruplandırmaları, özel bir sınıf gruplandırma, özel bir okulda gruplandırma, kaynak odada gruplandırma ve kaynak merkezlerinde gruplandırma, özel seminerler, özel yan kursları, çeşitli çalışma merkezlerindeki özel çalışmalar şeklinde uygulamaları bulunmaktadır.

Zenginleştirme

Normal sınıf programında üstün yetenekli öğrencilerin özelliklerine ve gereksinimlerine uygulamalar yapılması esastır. Bunun için normal sınıf içinde farklılaştırılmış öğrenme deneyimlerinin plânlanması gerekmektedir.

Öğretmenin Rolü

Farklı özelliklere ve gereksinimlere sahip olan, üstün yetenekli çocuklara eğitim veren öğretmenlerin etkili olabilmesi, bu çocukların farklılıklarını anlayabilmesi ve ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için farklı olanların eğitimi konusunda olumlu bir felsefi yaklaşımı benimsemesinin yanı sıra, kişilik, mesleki ve öğretmenlik davranışları yönünden bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Öğretmenin Rolü

Üstün yeteneklilerin, aşırı merak, yüksek motivasyon araştırma, orijinal fikirler üretme, duyarlılık, problem çözme ve yaşıtlarından daha önce öğrenme yetenekleri göz önüne alındığında, teşvik edici ve hareket serbestliğı sağlayan öğretmenlerin bu çocuklar için en cazip öğretmenler olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Öğretmenin Rolü

Öğretmenler üstün yetenekli öğrenciler de dahil olmak üzere bütün öğrencilerin soru sormada uzman olmalarını sağlamalı, problem çözme ve karmaşık düşünmeyi geliştirme konusunda çaba sarf etmelidirler. İyi bir soru, öğrenmeyi artırıp, birçok soruyu da ortaya çıkarmalı ve cevap bulma isteği yaratmalıdır.

Dünyada ve Ülkemizde ki Durum

Her ülke nüfusunun ortalama %2.5'u üstün zekalı (zeki ve yetenekli) insanlardan oluşur. Yani ülkemizde yaklaşık 1,5 milyon civarında üstün zekalı insan var.(Alphan Manas, 2010)

Dünyada ve Ülkemizde ki Durum

Amerika'nın Stanford Üniversitesi üstün zekalı dahi çocuklara internet üzerinden uzaktan eğitim veriyor zaman ve mekan sınırlılıklarını ortadan kaldırıyor. Dünyanın 35 farklı ülkesinden 15000 civarında üstün zekalı dahi çocuk bu eğitimden faydalanıyor.

Kaynakça

<http://www.ustunzekalilar.org/>

<http://site.mynet.com/ustunveozel/>

<http://okulweb.meb.gov.tr/16/10/765449/Rehberlik/%C3%BCst%C3%BCn%20zekal%C4%B1I ara%20y%C3%B6nelik%20%C3%BClkemizdeki%20uygulamalar.htm>

<http://www.ustunveozel.com/>

<http://www.alphanmanas.com/?p=435>

http://www.aktuelpsikoloji.com/artikel.php?artikel_id=837

Kaynakça

Engelli Çocuklar ve Eğitimi – Özel Eğitim –
Yrd. Doç. Dr. İskender ÖZGÜR – Karahan
Kitabevi – Ekim 2008

Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi
(Teaching and Bright and Gifted) – Prof. Dr.
İsmail ERSEVİM – Özgür Yayınları – Ocak 2001

<http://ustun.dogakoleji.com/>

Hazırlayanlar

- Ahmet AKTAŞ
- Hakan KESKİN
- Oğuzhan YILMAZ
- Yavuz AKBULUT
- Ahmet GÜNEY